

Magyar Művészeti Akadémia
Művészetelméleti és Módszertani
Kutatóintézet

NÉMETH LÁSZLÓ A MAGYAR MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETBEN

K O N F E R E N C I A

2018. DECEMBER 3-4. | PESTI VIGADÓ
A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA SZÉKHÁZA

Előszó

Németh László minden szempontból megkerülhetetlen szereplője a 20. századi magyar szellemi életnek. Munkásságának recepciója erős történelmi hullámokat vetett; akkor is, amikor mértékadó igazodási pontként mutatta föl, akkor is, amikor heves bírálatokkal illette a különféle beszédmódokat választó, különféle műnemekbe, műfajokba sorolható írásait.

Kétségtelen, hogy Németh a valóság és a kulturális mozgásfolyamatok teljességének megértésére törekedett, ami bölcséleti, politikai és esztétikai érdeklődését is áthatotta: mindhárom területen markáns világnézetet képviselt. Tudományos eszmecserénk éppen ezért azoknak a sorába illeszkedik – ilyenek voltak a Csoóri Sándor- és a Weöres Sándor-konferencia, az Arany Jánosról és a Kodály Zoltánról rendezett előadássorozataink –, amelyek több diszciplína módszerét, nyelvjátékát vonják be a párbeszédbe. Az oeuvre vizsgálatok a filozófia, az eszmetörténet, a szociológia és a történetbölcsélet az irodalomtörténet mellett kiemelt figyelmet kap, hiszen – címválasztásunkhoz hűen: Németh László a magyar művelődéstörténetben – megállapíthatjuk, hogy az író nem csupán a szépirodalom alakulástörténetét befolyásolta, hanem a magyar művészetelméletet, politikai filozófiát és irodalomtudományt is gazdagította.

Szerénységre int bennünket, szervezőket, hogy megannyi monográfia, tanulmány, doktori értekezés, esszé, publicisztika és pamflet foglalkozott már mélyrehatóan vagy ideologikus élel a Németh László életművében kikristályosodott irodalmi és társadalmi programokkal, identitásokkal; a kínált magatartásmintával, a szüntelenül csiszolgatott poétikával, a minden oldalukról bevilágított eszmékkal. Némelykor a regények és a drámák, máskor az esszék kerültek reflektorfénybe; időnként a belletrista, de talán jellemzően inkább a teoretikus Németh László látszott fontosabbnak. A kifinomult lélekrajzot ugyanúgy szokás volt ünnepelni és lebecsülni, mint a magyar gondolkodásképleteket, „a magyar élet antinómiáit” boncolgató szemléletmódot. De vajon hol tart most a Németh László-recepció? Miért megkerülhetetlen az életmű nekünk, 21. századi olvasóknak? Mely részei a leginkább kanonikusak, és hogyan olvassuk azokat?

Immár a mi felelősségünk, hogy a számvetés ne maradjon el.

Falusi Márton

Program

2018. 12. 03. (hétfő)

10.00 – 10.10	Köszöntő
10.10 – 10.30	Németh Magda: Németh László indulása az irodalmi életben
10.30 – 10.50	Gróh Gáspár: Németh László és a közművelődés
10.50 – 11.10	Petrik Béla: Szárszói beszéd 75 év múltán
11.10 – 11.20	Diszkusszió
11.20 – 11.40	Kávészünet
11.40 – 12.00	Mórocz Gábor: Király István Németh László-képének változásai
12.00 – 12.20	Papp Endre: A koherens nemzettudat megfogalmazója (Görömbei András Németh László-képe)
12.20 – 12.40	Imre László: Nemzetépítő művelődéstörténet (Németh László hagyományszemlélete)
12.40 – 12.50	Diszkusszió
12.50 – 13.30	Ebédészünet
13.30 – 13.50	Sipka Sándor: Magam helyett az Irgalom
13.50 – 14.10	Jánosi Zoltán: Az egyetemes Magyar műhely (Németh László teoretikai munkái a „világcivilizáció” áramában)
14.10 – 14.30	Windhager Ákos: A Szarvas-énekek (A bartóki modell és annak tehertétele)
14.30 – 14.50	Diszkusszió

2018. 12. 04. (kedd)

10.00 – 10.10	Köszöntő
10.10 – 10.30	Farkas Attila: A történelemmel és a történelem ellen: Oswald Spengler és Németh László
10.30 – 10.50	Horkay Hörcher Ferenc: Németh László Kemény Zsigmond-tanulmánya
10.50 – 11.10	Monostori Imre: Németh László: Messziről (Válasz Szekfű Gyulának)
11.10 – 11.20	Diszkusszió
11.20 – 11.40	Kávészünet
11.40 – 12.00	Kiss Gy. Csaba: Vita a magyar irodalom jövőjéről a pozsonyi Irodalmi Szemlében
12.00 – 12.20	Kovács Gábor: Németh László és a technológiai világcivilizáció kritikája 1945 után
12.20 – 12.40	Babus Antal: Németh László 1919-ben
12.40 – 12.50	Diszkusszió
12.50 – 13.30	Ebédészünet
13.30 – 13.50	Bertha Zoltán: „Eklézsia-megkövetés” (Protestáns etika és drámai konfliktus)
13.50 – 14.10	Ekler Andrea: Szintetizáló próza-terv – társadalmi regényfolyam és magyar Wilhelm Meister?
14.10 – 14.30	Smid Róbert: „inkább csak életprogramból gyűlölt” (A gyász mint normasértő identitásképzés Németh László regényében)
14.30 – 14.50	Diszkusszió